

April M.S. McMahon

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

Η ΘΕΩΡΙΑ
ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

SPRACHE

langue

language

γλώσσα

lingua

LINGUA

Περιεχόμενα

Πίνακας συντομογραφιών	9
Σημείωμα των μεταφραστών	11
Πρόλογος και ευχαριστίες	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Εισαγωγή	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
Τρεις απόψεις για τη φωνητική μεταβολή	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Φωνητική μεταβολή 2 – Το ζήτημα της πραγμάτωσης	81
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
Μορφολογική μεταβολή	109
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
Συντακτική μεταβολή 1 – Η αρχή της διαφάνειας	159
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
Αλλαγή στη σειρά των όρων και γραμματικοποίηση – Γλωσσική μεταβολή και γενικοί νόμοι	201
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
Σημασιολογική και λεξιλογική μεταβολή	249

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Γλωσσική επαφή 285

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Γλωσσική ποικιλότητα 321

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Pidgin και κρεολές 359

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Γλωσσικός θάνατος 401

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Γλωσσική εξέλιξη; 439

Βιβλιογραφία 475

Ευρετήριο 489

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1

Εισαγωγή

1.1 Γλωσσικές ομοιότητες και σχέσεις

Ήξερα ότι η ουγγρική γλώσσα ανήκει στη φινουογγρική ομάδα, η οποία υπάγεται στην ουραλοαλταϊκή γλωσσική οικογένεια. «Ακριβώς» μου είπε ένας από τους νέους μου φίλους «όπως η αγγλική ανήκει στην ινδοευρωπαϊκή οικογένεια». Συνέχισε παρατηρώντας ότι η πιο κοντινή προς την ουγγρική γλώσσα είναι η φινλανδική.

«Πόσο κοντινή;»

«Ου, πολύ!»

«Τι δηλαδή, όσο τα ιταλικά με τα ισπανικά;»

«Ε, εντάξει, όχι και τόσο κοντινή...»

«Δηλαδή πόσο;»

Τελικά, αφού το σκέφτηκε κάμποσο, είπε: «Περίπου όσο τα αγγλικά με τα περσικά».

(Leigh Fermor 1986: 33)

Αν και τα ονόματα των οικογενειών των γλωσσών δεν τα ξέρουν όλοι, ο περισσότερος κόσμος εύκολα αναγνωρίζει ότι ορισμένες γλώσσες παρουσιάζουν κοινά στοιχεία, ή μοιάζουν μεταξύ τους με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, οποιοσδήποτε φυσικός ομιλητής της αγγλικής διδάχτηκε ποτέ του γαλλικά ή γερμανικά θα έχει παρατηρήσει ότι ορισμένα στοιχεία του αγγλικού λεξιλογίου μοιάζουν και ηχούν περισσότερο σαν τα μεταφραστικά τους αντίστοιχα στα γερμανικά (1α) ή στα γαλλικά (1β), ενώ άλλα μπορεί να μοιάζουν και με τα δύο (1γ) ή και με κανένα (1δ). Προσωπικά θυμάμαι πόσο είχα ενθουσιαστεί στο σχολείο όταν στα πρώτα μαθήματα των γερμανικών είχα ανακαλύψει ότι οι λέξεις *Kuh* [ku:] (= αγελάδα) και *Tochter* [toxtəʊ] (= κόρη) έμοιαζαν με τις αντίστοιχες λέξεις *cow* [kɜ:] και *daughter* [dɔxtəʊ] της μητρικής μου σκοτσέζικης διαλέκτου.¹

1. Η σκοτσέζικη προφορά της αγγλικής γλώσσας είναι αρκετά αρχαϊζουσα σε σχέση με τη σύγχρονη πρότυπη αγγλική («της Οξφόρδης» ή «του BBC»), και άρα κοντινότερη στη γερμανική απ' ό,τι στην κοινή

(1)	Αγγλική	Γαλλική	Γερμανική
α.	<i>hand</i>	<i>main</i>	<i>Hand</i>
	<i>milk</i>	<i>lait</i>	<i>Milch</i>
	<i>son</i>	<i>fils</i>	<i>Sohn</i>
	<i>book</i>	<i>livre</i>	<i>Buch</i>
β.	<i>colour</i>	<i>couleur</i>	<i>Farb</i>
	<i>flower</i>	<i>fleur</i>	<i>Blume</i>
	<i>knife</i>	<i>canif</i>	<i>Messer</i>
	<i>river</i>	<i>rivière</i>	<i>Fluss</i>
γ.	<i>cat</i>	<i>chat</i>	<i>Katze</i>
	<i>mother</i>	<i>mère</i>	<i>Mutter</i>
	<i>three</i>	<i>trois</i>	<i>drei</i>
	<i>night</i>	<i>nuit</i>	<i>Nacht</i>
δ.	<i>horse</i>	<i>cheval</i>	<i>Pferd</i>
	<i>child</i>	<i>enfant</i>	<i>Kind</i>
	<i>black</i>	<i>noir</i>	<i>schwartz</i>
	<i>cloud</i>	<i>nuage</i>	<i>Wolke</i>

Ο επιστημονικός κλάδος της συγκριτικής γλωσσολογίας περιλαμβάνει την αναγνώριση, απαρίθμηση και αξιολόγηση τέτοιων ομοιοτήτων μεταξύ γλωσσών. Με αφετηρία την εις βάθος έρευνα του λεξιλογίου και της δομής των εξεταζόμενων γλωσσών, οι γλωσσολόγοι είναι σε θέση να προτείνουν ομαδοποιήσεις γλωσσών οι οποίες παρουσιάζουν στενές και συστηματικές αλληλουχίες στα πλαίσια οικογενειών. Για παράδειγμα, διαπιστώνουμε ότι η ελληνική, η λατινική, η αγγλική και η γερμανική διαθέτουν έναν μεγάλο αριθμό λέξεων οι οποίες εμφανίζουν ομαλές και επαναλαμβανόμενες αντιστοιχίες ενός φωνητικού τεμαχίου ή μιας ακολουθίας φωνητικών τεμαχίων, ταυτόχρονα με ομοιότητες στη σημασία. Οι λέξεις αυτές είναι ετυμολογικά συγγενείς, και υποθέτουμε ότι ανάγονται σε έναν κοινό πρόγονο. Αντίθετα, όπως φαίνεται στο 2, οι ομοιότητες αυτές δεν επεκτείνονται και στην ινδική γλώσσα *kannada*, η οποία δεν παρουσιάζει ετυμολογικά συγγενείς τύπους με τις τέσσερις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες:

(2)	Ελληνική	Λατινική	Αγγλική	Γερμανική	Kannada
	<i>μῦς</i>	<i>mūs</i>	<i>mouse</i>	<i>Maus</i>	<i>ili</i>

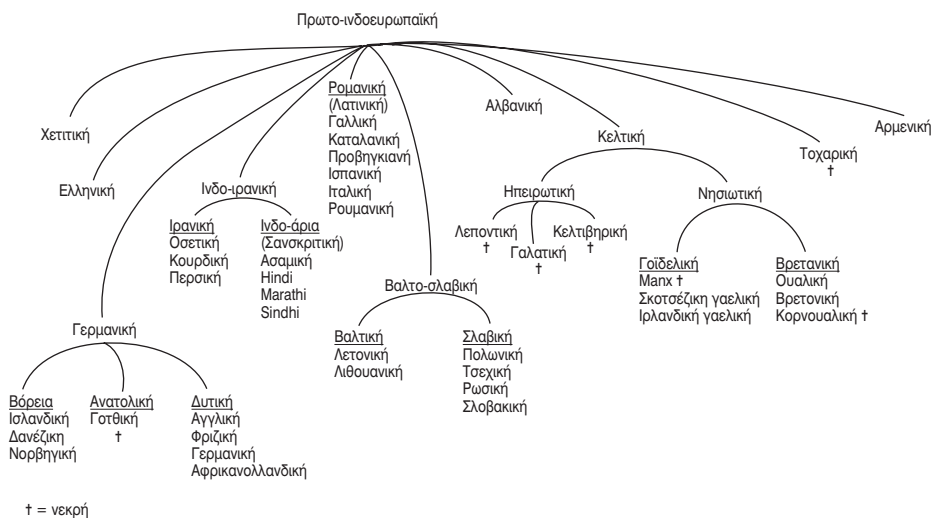
αγγλική (π.χ., η πρότυπη αγγλική προφορά των δύο αυτών λέξεων είναι [caʊ] και [do:ɪz] αντίστοιχα), εξού και ο ενθουσιασμός της συγγραφέα. (Σ.τ.Μ.)

πατήρ	<i>pater</i>	<i>father</i>	<i>Vater</i>	<i>appa</i>
τρεις	<i>trēs</i>	<i>three</i>	<i>drei</i>	<i>muru</i>

Όμως, αν και η γλώσσα *kannada* δεν ανήκει στην ίδια ομάδα με την αγγλική, τη γερμανική, την ελληνική και τη λατινική, ανήκει σε μια δική της γλωσσική οικογένεια: Πρόκειται για τη δραβιδική ομάδα, η οποία περιλαμβάνει επίσης τις γλώσσες *tamil*, *tulu* και *malayalam*. Στις γλώσσες αυτές οι λέξεις που εκφράζουν ό,τι και το ελληνικό *μῦς* είναι αντίστοιχα οι *eli*, *ili* και *eli*, λέξεις προφανέστατα συγγενικές με το *ili* της *kannada*.

Μέχρι στιγμής όμως το μόνο που αποδείξαμε είναι ότι οι γλώσσες μπορούν να ταξινομηθούν με βάση τα κοινά τους στοιχεία και τα δομικά τους πρότυπα. Ούτε καν θίξαμε την ιστορική σημασία τέτοιων ομαδοποιήσεων ή τη «γλωσσική μεταβολή», που αποτελεί τον τίτλο του παρόντος βιβλίου. Μπορούμε να εισαγάγουμε την ιστορική διάσταση προχωρώντας την ανάλυσή μας ένα βήμα πιο πέρα, με τον ισχυρισμό ότι οι συγγενείς γλώσσες, οι οποίες ανήκουν στην ίδια ομάδα ή οικογένεια, κάποτε ήταν η ίδια γλώσσα – προέρχονται δηλαδή, λόγω της επενέργειας γλωσσικών μεταβολών για μεγάλα χρονικά διαστήματα, από μία και μοναδική προγενέστερη μητέρα γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα, η ελληνική, η αγγλική, η γερμανική και η λατινική αποτελούν όλες μέρος μιας ευρύτερης ομάδας που είναι γνωστή ως *ινδοευρωπαϊκή* οικογένεια, όλα τα μέλη της οποίας έχουν έναν κοινό πρόγονο, που ονομάζεται *πρωτο-ινδοευρωπαϊκή* (ΠΙΕ). Η *ινδοευρωπαϊκή* οικογένεια περιλαμβάνει πολλές *ευρωπαϊκές* γλώσσες και μερικές γλώσσες που μιλιούνται σε πιο ανατολικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της *Ινδίας*, της *σημερινής Τουρκίας* και του *Ιράν*, και έχει ευρύτατα μελετηθεί από ιστορική άποψη. Τέτοιες οικογένειες γενετικά συγγενών γλωσσών μπορούν να αναπαρασταθούν γραφικά με τη χρήση *οικογενειακών δέντρων*, όπως αυτό στο 3, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους κλάδους της *ινδοευρωπαϊκής* (ΙΕ), αλλά δεν αναγράφει όλες τις γλώσσες που ανήκουν στον κάθε κλάδο, καθώς πρόκειται για μια πολύ μεγάλη οικογένεια. Ο σχεδιασμός των *γλωσσικών δέντρων* γίνεται, μάλλον *αποπροσανατολιστικά*, από την *ανάποδη* – έτσι η *ρίζα* του *ινδοευρωπαϊκού δέντρου* στο 3 βρίσκεται στην κορυφή της εικόνας. Η *πρωτο-ινδοευρωπαϊκή* είναι η *μητέρα γλώσσα* της οικογένειας, από την οποία αποσχίστηκαν όλες οι άλλες, οι *θυγατρικές γλώσσες*. Οι κλάδοι στην εικόνα αντιστοιχούν σε *γλωσσικές υπο-οικογένειες*, όπως η *κελτική* και η *ινδο-ιρανική*, και η κάθε *ξεχωριστή γλώσσα* ή *παρακλάδι* εμφανίζεται στο κατώτατο επίπεδο. Προς το παρόν δεν έχει *ξεκαθαριστεί* εάν η *ινδοευρωπαϊκή* οικογένεια διαθέτει άλλους, πιο μακρινούς, συγγενείς.

(3) Οι ινδοευρωπαϊκές γλώσσες

Στο 4 δίνεται ένα απλό κείμενο, συγκεκριμένα ο πρώτος στίχος του «Πάτερ Ημών» γραμμένος σε γλώσσες που ανήκουν σε επτά διαφορετικούς κλάδους της ΙΕ, ώστε να καταδειχθεί το εύρος της διαφοροποίησης που είναι δυνατόν να στεγάζεται υπό την ίδια οικογένεια. Οι γλώσσες αυτές βρίσκονται σε πορεία απόκλισης από τη μητέρα γλώσσα εδώ και τουλάχιστον 5.000 χρόνια και έχουν διαφοροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους – οπότε οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιήσουμε για την αποκάλυψη των συγγενειών μεταξύ τους θα πρέπει να είναι αρκετά αφαιρετικές. Ωστόσο, αν και επιφανειακά υπάρχει ελάχιστη ομοιότητα ανάμεσα στην κελτική και στη βαλτο-σλαβική ομάδα, ή ανάμεσα στη γερμανική και στην ινδο-ιρανική, στο εσωτερικό των διάφορων υπο-οικογενειών υπάρχουν αρκετά εμφανείς ομοιότητες, όπως διαφαίνεται από τη σύγκριση της σκοτσέζικης γαελικής με την ιρλανδική γαελική, και της λατινικής με τη γαλλική – και η λέξη *πατέρας*, π.χ., παρουσιάζει όντως αρκετή συστηματικότητα σε όλο το εύρος των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών.

(4) ΚΕΛΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd	(ουαλική)
Ár n-atheir, atá ar neamh	(ιρλανδική γαελική)
Ar n-athair a tha air nèamh	(σκοτσέζικη γαελική)

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Unser Vater, der Du bist im Himmel	(γερμανική)
Fæder ūre, <i>fū þe</i> eart on heofonum	(αρχαία αγγλική)
Fadar vǫr, som ǫr i himmelen	(σουηδική)

ΡΟΜΑΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Pater noster, qui es in caelis	(λατινική)
Notre père, qui es aux cieux	(γαλλική)
Padre nuestro, que estás en los cielos	(ισπανική)

ΑΛΒΑΝΙΚΗ

Ati ynë që je në qiell

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς	(ελληνιστική κοινή)
Πατέρα μας, που είσαι στους ουρανούς	(νέα ελληνική)

ΒΑΛΤΟ-ΣΛΑΒΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Otīce našī iže jesi na nebešichū	(παλαιά εκκλησιαστική σλαβονική)
Ótce naš, súščij na nebesách	(ρωσική)
Ojczy nasz, którys jest w niebiesiech	(πολωνική)

ΙΝΔΟ-ΑΡΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Bho asmākham svargastha pitāḥ	(σανσκριτική)
He hamāre svargbāsi pitā	(hindi)
He āmār svargat thakā pitri	(ασαμική)

Παρά την οφθαλμοφανή ομοιότητα ορισμένων στοιχείων, αυτού του τύπου οι σχέσεις μεταξύ γλωσσών αναγνωρίστηκαν μόνο σχετικά πρόσφατα. Ο σερ William Jones ήταν ο πρώτος που υπέθεσε, το 1786, ότι η σανσκριτική, η λατινική και η ελληνική συγγενεύουν γενετικά μεταξύ τους, γράφοντας, με τη συνήθη για την εποχή αρχαιολατρία, ότι:

Η σανσκριτική γλώσσα, ανεξαρτήτως της παλαιότητάς της, διαθέτει μια θαυμαστή δομή – πιο τέλεια από την ελληνική, πιο πλούσια από τη λατινική, και πιο υπέροχα εκλεπτυσμένη και από τις δύο, αλλά παρουσιάζει μια τόσο στενή σχέση μαζί τους, και στα ρηματικά θέματα και στους γραμματικούς τύπους, που σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να είναι τυχαία – τόσο στενή μάλιστα, που κανένας φιλόλογος δεν θα μπορούσε να τις συνεξετάσει χωρίς να πειστεί ότι προέρχονται από κάποια κοινή πηγή, η οποία ίσως δεν υπάρχει πια.

Η πεποίθηση του Jones και οι μεταγενέστερες μελέτες στο χώρο της ιστορικής γλωσσολογίας βασίζονται σε δύο αλληλένδετες ιδιότητες της γλώσσας και της γλωσσικής μεταβολής.

Πρώτον, τα γλωσσικά σχήματα είναι κατεξοχήν αυθαίρετα: Δεν υπάρχει δηλαδή αναγκαία και φυσική σχέση ανάμεσα στη λέξη *γάτα* και στο μικρό, οικόσιτο, τριχωτό, τετράποδο αιλουροειδές που η λέξη αυτή δηλώνει. Το *ον* αυτό θα μπορούσε εξίσου να αποκαλείται *γλάρος* ή *κατσαρόλα* ή *τάγα*, και το ότι δεν αποκαλείται έτσι είναι προϊόν σύμβασης και όχι αποτέλεσμα κάποιας αναπόφευκτης και ουσιαστικής σχέσης μεταξύ ήχου και σημασίας. Αν οι γλώσσες ήταν εξολοκλήρου αυθαίρετες, οι ομιλητές της κάθε γλώσσας θα μπορούσαν να εφευρίσκουν δικές τους λέξεις για κάθε οντότητα ή ενέργεια στην οποία θα ήθελαν να αναφερθούν, και άρα θα περίμενε κανείς κάθε γλώσσα να διέφερε από όλες τις άλλες κατά τρόπο τυχαίο. Όταν όμως διαπιστώνουμε κανονικές και επαναλαμβανόμενες ομοιότητες, όπως αυτές που υπάρχουν ανάμεσα στις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες, τότε τίθεται ένα ζήτημα ερμηνείας.

Φυσικά μια ερμηνεία με βάση την πιθανή γενετική σχέση μεταξύ γλωσσών και την αναγωγή τους σε μια κοινή πηγή δεν είναι παρά μία από τις διάφορες δυνατές προσεγγίσεις του ζητήματος. Για παράδειγμα, οι ομοιότητες που συζητήθηκαν ως τώρα θα μπορούσαν να είναι προϊόν συμπτώσεων. Σε κάθε ζεύγος γλωσσών που επιλέγεται τυχαία είναι δυνατόν να υπάρχει τουλάχιστον μία συμπτωματική ομοιότητα, όπως αυτές που παρουσιάζονται στο 5:

(5)	Αγγλική <i>man</i>	Κορεατική <i>man</i>	(= άνθρωπος)
	Γερμανική <i>nass</i>	Zuni <i>nas</i>	(= υγρός)
	Ιταλική [donna]	Ιαπωνική [onna]	(= κυρία)
	Ελληνική <i>θεός</i>	Αζτεκική (nahuatl) <i>teotl</i>	

Η σύμπτωση όμως είναι πάντα μία μάλλον ανεπαρκής ερμηνεία, δεδομένου μάλιστα ότι θα πρέπει να αποδεχτούμε έναν απίστευτα υψηλό αριθμό συμπτώσεων για να ερμηνεύσουμε τις ομοιότητες ανάμεσα σε γλώσσες όπως η ιταλική και η γαλλική.

Υπάρχουν επίσης γλωσσικές ομοιότητες που προκύπτουν από δανεισμό: Δηλαδή μια γλώσσα διέθετε κάποια συγκεκριμένη λέξη στο λεξιλόγιό της, και οι ομιλητές μιας άλλης γλώσσας τη μίμηθηκαν και την ενέταξαν και στο δικό τους. Είναι βέβαιο ότι η ιστορική γλωσσολογία μπορεί να περιπέσει σε σφάλματα εάν δεν λάβει υπόψη της τέτοια φαινόμενα γλωσσικής επαφής κατά την προσπάθεια ερμηνείας των ομοιοτήτων μεταξύ γλωσσών. Για παράδειγμα, η αγγλική λέξη *street* και η γερμανική *Strasse*, όπως

και η ελληνική *στράτα*, προέρχονται από τη λατινική φράση *viā strāta* [= (πλακο)στρωμένη οδός]. Το αγγλικό *wine* και το γερμανικό *Wein* είναι δάνεια από το λατινικό *vinum*. Η αγγλική δανείστηκε τη λέξη *river* από τη γαλλική *rivière*, ενώ αντίστροφα η γαλλική δανείστηκε τη λέξη *canif* από το αγγλικό *knife*. Παρ' όλα αυτά ο γλωσσικός δανεισμός είναι εξαιρετικά απίθανο να έχει πραγματοποιηθεί με τέτοια συχνότητα και να έχει επιδράσει σε ένα τόσο μεγάλο μέρος του λεξιλογίου όσο θα ήταν απαραίτητο για να ερμηνεύσει κανείς όλες τις κοινές ιδιότητες των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών. Όπως θα δούμε στο Κεφάλαιο 8, οι γλώσσες δεν επιδεικνύουν και τόσο μεγάλη «απληστία» στο δανεισμό. Επιπλέον η επαφή μεταξύ των ομιλητών ορισμένων γλωσσικών ομάδων της ινδοευρωπαϊκής οικογένειας ήταν περιορισμένη έως ανύπαρκτη, και άρα πολύ δύσκολα εξηγείται πώς αλληλοδανείστηκαν τόσο μεγάλη ποσότητα λεξιλογίου. Κατά συνέπεια, εφόσον οι άλλες εναλλακτικές προσεγγίσεις έχουν ανεπαρκή ερμηνευτική ισχύ, διατυπώνουμε την υπόθεση ότι οι περισσότερες ομοιότητες μεταξύ των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, και των μελών παρόμοιων γλωσσικών ομάδων, οφείλονται σε γενετική σχέση και κοινή καταγωγή.

Το γεγονός ότι η σχέση ανάμεσα στη μορφή και στο περιεχόμενο είναι σε γενικές γραμμές αυθαίρετη θέτει και ένα φυσικό όριο στη γλωσσική μεταβολή, καθώς υπαγορεύει ότι οι ομιλητές θα πρέπει να μαθαίνουν τη μητρική τους γλώσσα (ή γλώσσες) με τέτοιο τρόπο ώστε να μην παρακωλύεται η επικοινωνία μεταξύ των γενιών: Εφόσον η γλώσσα είναι όχημα της επικοινωνίας, εάν δεν επέτρεπε στους γονείς να είναι κατανοητοί από τα παιδιά τους ή στα εγγόνια να είναι κατανοητά από τους παππούδες τους, θα αποτύγχανε στην πρωταρχική της λειτουργία. Αυτό συνεπάγεται ότι η μεταβολή είναι εξαιρετικά απίθανο να πραγματοποιηθεί με τρόπο αιφνίδιο και καταστροφικό, μεταβάλλοντας ολόκληρη τη δομή μιας γλώσσας και καθιστώντας αδύνατη την επικοινωνία μεταξύ των γενιών. Μια βασική θεματική αυτού του βιβλίου θα είναι ο εντοπισμός γενικότερων τάσεων στη γλωσσική μεταβολή — και μια τέτοια γενική τάση είναι ότι η μεταβολή είναι κατά κύριο λόγο σταδιακή, και πολύ συχνά ομαλή και κανονική. Φυσικά, αν η γλωσσική μεταβολή ήταν τυχαία, αυθαίρετη και μη υπαγόμενη σε περιορισμούς, θα ήταν αδύνατον να αναγνωρίσουμε τις γλώσσες που προέρχονται από κάποιον κοινό πρόγονο. Το γεγονός ότι είμαστε ακόμη σε θέση να τις αναγνωρίζουμε, παρόλο που έχουν περάσει τόσες χιλιετίες από την αρχική τους απόσχιση, αποτελεί τεκμήριο του ότι η γλωσσική μεταβολή είναι συχνά αργή και σταθερή. Έτσι, κατά έναν παράδοξο τρόπο, το ίδιο το αυθαίρετο της γλώσσας εξασφαλίζει το μη αυθαίρετο της γλωσσικής μεταβολής: Επειδή η γλώσσα πρέπει να κατακτηθεί και να χρησιμοποιηθεί

για την επικοινωνία μεταξύ των γενιών, θα πρέπει να υπάρχουν όρια στο πόσο μπορεί να μεταβληθεί, στο πώς και στο πόσο γρήγορα.

Το βιβλίο αυτό εξετάζει με ποιον τρόπο και για ποιο λόγο ξεκινούν και εξαπλώνονται οι γλωσσικές μεταβολές, και πώς εντέλει μπορούν να ερμηνευτούν. Στο πρώτο μισό του βιβλίου η April M. S. McMahon αναλύει μεταβολές από κάθε περιοχή της γραμματικής – τη φωνητική και τη φωνολογία, τη μορφολογία, τη σύνταξη, τη σημασιολογία και το λεξιλόγιο. Στο δεύτερο μισό στρέφεται στις πιο πρόσφατες εξελίξεις της κοινωνικο-ιστορικής γλωσσολογίας και ερευνά θέματα όπως η γλωσσική επαφή, η γλωσσική ποικιλιότητα, οι γνώσες *pidgin* και οι κρεοιές, καθώς και ο γλωσσικός θάνατος. Η πραγμάτευση διαφωτίζεται από έναν πλούτο παραδειγμάτων από την αγγλική, την ελληνική και άλλες γλώσσες.

ISBN 960-375-831-0

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 3831